

Geir Gaarder
Holmeidstranda 234
6630 TINGVOLL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Suzanne Wien, 62 55 11 74

Svar på søknad om innsamling av planter og sopp til vitenskapelige formål - Norsk lavforening - Torsæterkampen NR

Fylkesmannen viser til e-post datert 29. mai 2020, angående søknad fra Norsk lavforening om innsamling av enkelte planter, lav og sopp i Torsæterkampen naturreservat for artsbestemmelse og DNA-strekkoding. Det er planlagt en fagsamling for inntil 15 personer i november i år, hvor kartlegging og innsamling av lav er hovedformålet med turen.

Formålet med Torsæterkampen naturreservat er å bevare et relativt stort skogområde med stor variasjon i skog- og naturtyper og med forholdsvis store, sammenhengende arealer gammel naturskog, noe som er sjeldent i regionen. Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet er både bekkekløft, rasmark, bergvegg, høgproduktiv granskog og fjellskog godt representert. Stedvis er det store konsentrasjoner død ved og gode forekomster av sjeldne og sårbare arter av lav, bl.a. huldrestry, og vedboende sopp. Naturreservatet er representativt for skogtypene i regionen. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

I naturreservatet er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt. Dette jfr. § 3 bokstav a i verneforskriften.

I forbindelse med denne fagsamlingen kreves det derfor dispensasjon fra verneforskriften for å ta belegg, altså å samle inn prøver fra artene, og ta disse med seg ut av naturreservatet. I søknaden er det fremhevet at det ønskes å ta hensyn til reservatet og verneverdiene. Innsamling er beskrevet at vil skje på en måte som er mest mulig skånsom for artene og substratet de vokser på. I tillegg nevnes det at ved belegg av rødlistearter, vil det kun bli tatt nok til at en kan fastslå og DNA-sekvensere materialet, i tillegg til å være tilstrekkelig som belegg for offentlige samlinger.

Fylkesmannen i Innlandet kan, dersom tiltaket ikke strider imot formålet med vernet, og heller ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, gjøre unntak fra et vernevedtak, jfr. naturmangfoldloven § 48.

Vår vurdering

Naturmangfoldloven § 7 sier at i vedtak som berører naturen skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer og at denne vurderingen skal fremgå av beslutningen.

I naturmangfoldloven § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestands-situasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Det er registrert flere forvaltningsmessig interessante lavarter i dette reservatet. Dette kan være et trekkplaster for den typen aktivitet som her er omsøkt. Ytterligere registrering og kartlegging oppleves som positivt for reservatet, men vi tenker også at vi må passe på at vi ikke «utarmer» populasjonene i reservatene våre. Et grunnprinsipp er at dersom aktiviteten kan gjøres utenom reservatet, så skal den gjøres utenom. I dette tilfellet mener vi det er godt egnede områder utenfor naturreservatet, hvor en heller kan ta belegg, uten at dette vil medføre vesentlige ulemper for søker.

I mange av tilfellene hvor det er ønskelig å ta belegg, er grunnen til dette at arten ikke kan bestemmes i felt. I denne søknaden ønskes også belegg som et ledd i det norske Barcode-prosjektet. Mange arter av lav reproducerer og sprer seg svært langsomt, og en kan ved å ta belegg derfor risikere å hemme populasjonen kraftig, eller i verste fall utrydde arten fra området. Siden sjeldne og sårbare arter av lav og vedboende sopp er en del av formålet med verneområdet mener vi den omsøkte aktiviteten kan kunne påvirke naturverdiene nevneverdig, og gå imot formålet med vernet, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor stor vekt i denne saken. Vi ser allikevel at ved å sette en begrensning på hvilke arter det kan tas belegg av, vil det kunne være mulig å gi dispensasjon, uten at dette går ut over verneverdiene eller er imot formålet med vernet.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det er få tidligere innvilgede dispensasjoner i reservatet. De har tidligere i stor grad dreid seg om motorferdsel, kjøring til hytter og oppkjøring av skiløyper. Belastningen på reservatet ansees som liten fra før. Denne fagsamlingen vil ta 15 sopp- og lavinteresserte til naturreservatet. Det er opplyst i samtale med søker at det er ønskelig at alle deltakerne skal kunne ta belegg. Det er også opplyst at alle 15 ikke nødvendigvis kommer til å gå samlet hele tiden. Vi mener dette vil føre til et relativt høyt press mot sopp og lavpopulasjonene i reservatet. Sjansen er også stor for at det tas flere belegg av samme art, siden gruppen ikke holdes samlet. Vi bedømmer derfor risikoen for at det omsøkte tiltaket bidrar til at totalbelastningen på reservatet blir for stort som høy. Vi mener at påvirkningen på økosystemet kan reduseres til et akseptabelt nivå, ved å begrense hvor mange som kan ta belegg.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver vurderes ikke som relevant i denne saken, siden tiltakene for å ivareta naturverdiene ikke fører til vesentlig ekstra kostnader for søker.

Flere av deltakerne på samlingen er blant de beste innen sopp og lav i landet, og det er ingen tvil om at forsamlingen består av seriøse folk som vil det beste for naturreservatet, og som er gode på å ta belegg. Dersom tiltaket utføres i samsvar med vilkårene i vedtaket, er det etter vår mening i tråd med naturmangfoldlovens § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmåter.

På bakgrunn av de ovenstående vurderingene vurderer vi at det kan gis dispensasjon til å ta belegg av sopp og lav som er i kategori NT, eller som ikke er på rødlista. Dette betyr at dersom arten ikke kan artsbestemmes i felt, kan en ikke ta belegg av den. Vi vurderer også at den samlede belastningen vil bli lavere dersom en person må godkjenne beleggene før de tas. Formålet med

denne godkjenningsordningen er at en begrenser antall belegg en tar av samme art, og dermed senker den samlede belastningen på populasjonene i reservatet. Kartlegging og økt kunnskap om naturverdiene i verneområdet vil være positivt for naturreservatet. Med disse begrensningene mener vi at det omsøkte tiltaket ikke vil være imot formålet med vernet, og heller ikke vil kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Vi tror ikke at denne tillatelsen vil skape en presedens som er uheldig i dette eller i andre verneområder, siden dette er et tiltak som få andre kan tenkes søke om dispensasjon for, og siden tiltaket blir begrenset til fordel for naturverdiene.

Vedtak

Med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven gir Fylkesmannen Norsk lavforening dispensasjon fra verneforskriften for Torsæterkampen naturreservat § 3 bokstav a, for å kunne ta belegg av sopp og lav som er kategorisert NT, eller som ikke er på rødlista. Følgende vilkår er knyttet til dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder for Annie Ås Hovind. Dette betyr at Annie Ås Hovind må godkjenne, og står ansvarlig for alle belegg som tas.
- Dispensasjonen gjelder for én dag i november 2020, i forbindelse med fagsamling for Norsk lavforening.
- Det skal etterstrebes å kun ta ett belegg pr. art.

Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Vi gjør oppmerksom på at denne dispensasjonen kun gjelder i forhold til verneforskriften for Torsæterkampen naturreservat og ikke i forhold til annet lovverk. Dere må selv avklare behovet for tillatelse etter annet lovverk og grunneieres tillatelse før tiltaket kan utføres lovlig.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Suzanne Wien
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
SNO lokalt